

Doetinchem: samen sportief vooruit!

Visie sport en bewegen 2025 - 2036

Samen sportief vooruit!

Dromen, trainen, spelen, buiten, binnen, pijn, plezier, teleurstelling, verliezen, winnen, overwinnen en het belangrijkste, geloven in jezelf en elkaar. Dat, en zoveel meer, is sporten en bewegen. Het zijn dingen die je in het dagelijks leven tegenkomt. Het maakt je veerkrachtig en daarmee ons als samenleving ook. Sport en bewegen verbindt ons allemaal!

Sport en bewegen levert een positieve bijdrage aan onze mentale en fysieke gezondheid. En dat voor iedereen van 0 tot 100 jaar en ouder! Veel Doetinchemmers hechten waarde aan sport en bewegen en maken er tijd voor vrij. En voor inwoners die, om wat voor reden dan ook, nog niet zover zijn, staan we graag klaar. Als college geloven wij in de preventieve waarde van sport en bewegen en willen wij met deze visie laten zien hoe wij inzetten om het sportief kapitaal van onze inwoners te vergroten.

Hoewel we trots mogen zijn op zoveel Doetinchemmers die actief sporten en bewegen, blijft het belangrijk om samen vooruit te kijken. Zo zien we landelijke trends, waarbij de jongste jeugd steeds minder goed beweegt en minder vaak lid is van een sportvereniging. Bij de oudere jeugd zien we de cijfers verder dalen. Overgewicht en eenzaamheid nemen toe bij kinderen, jongeren en volwassenen. De laatste groep zit meer en langer dan ooit, terwijl we ook ouder worden en langer zelfstandig thuis wonen. In Doetinchem willen we de volgende stap zetten. Meer kinderen en jongeren in beweging krijgen draagt bij aan positieve gezondheid, mentale weerbaarheid en boven alles, plezier!

Om dat te doen hebben we al een stevige basis staan in Doetinchem. Denk hierbij aan het gemeentelijk Sportbedrijf, Sport-ID, buurtsportcoaches, een regionale beweegmakelaar en een JOGG-regisseur. Maar ook met het Meedoenarrangement, het loket Uniek Sporten, het Platform Sport en Bewegen en onze regionale samenwerking maken we elke dag het verschil.

Als Doetinchem gaan we samen verder vooruit. Met deze visie durven we sport een prominentere rol te geven in onze gemeente. Duidelijke ambities en doelen te stellen die in verbinding staan met de andere beleidsdocumenten zoals het beleidsplan Sociaal Domein en de omgevingsvisie. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van de inbreng van ons lokale sportlandschap. Sportverenigingen, clubs, inwoners, maatschappelijke organisaties en onze partners uit het onderwijs hebben ons waardevolle inzichten gegeven die onderdeel geworden zijn van deze sportvisie. Ook de gemeenteraad van Doetinchem heeft haar sportieve steentje bijgedragen!

Dankzij de uitvoerende verbonden partijen binnen de sport en alle vrijwilligers laten we als gemeente Doetinchem al iedere dag zien wat bewegen is!

Dankbaar dat we al zo ver zijn in deze gemeente, ambitieus om als gemeente Doetinchem samen sportief vooruit te gaan!

Rosa Giesen
Wethouder Sport

hstato's

CD
DDAIRBAGS

Inhoudsopgave

Samen sportief vooruit!	3
1. Inleiding en leeswijzer	6
2. Terugblik	7
3. Koppeling beleid	10
3.1 Kaderstellend beleid	10
3.1.1 Integraal beleidskader sociaal domein 2024-2036	
Samen groeien, gewoon doen	11
3.1.2 Omgevingsvisie Doetinchem, kloppend hart van de Achterhoek	11
3.2 Verdieping in deze visie sport en bewegen	12
3.2.1 Herijking Sport- en Beweegakkoord	12
3.2.2 Aanvalsplan sport en bewegen	13
3.2.3 Beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte	13
4 Trends en ontwikkelingen	14
5 Waarde van sport en bewegen	18
5.1 De opbrengsten van sport en bewegen	18
5.2 Integraal beleidskader sociaal domein Samen groeien, gewoon doen	19
5.3 Het Sportief Kapitaal van inwoners 2024 - 2036	19
5.4 Het Sportkapitaal van de gemeente Doetinchem	21
5.5 Vertaling naar visie en beleid	22
6. Doetinchemse ambities en doelen	23
6.1 Inclusieve en veilige sport – sport voor iedereen	24
6.2 Vitale sport- en beweegaanbieders	25
6.3 Vaardig in bewegen – een leven lang sporten	27
6.4 Maatschappelijke waarde van topsport	29
6.5 Ruimte voor sport en bewegen	30
6.6 Doetinchemse doelen	31
7. Financiën en monitoring	32
7.1 Middelen voor sport en bewegen	32
7.2 Monitoren en evalueren	33
8. Vervolg	34
8.1 Proces	34
8.2 Rol gemeente	34
Bijlage 1 herijking lokaal sport- en Beweegakkoord	37
Bijlage 2 achtergrondinformatie en context ambities	39

1. Inleiding en leeswijzer

Deze visie start met de koppeling tussen voorliggend stuk en het Integraal beleidskader sociaal domein en de Omgevingsvisie. In dat hoofdstuk wordt geschetst hoe deze visie zich verhoudt tot het overkoepelend beleid en de relatie met beleidsontwikkeling op gebied van sport en bewegen, zoals het lokaal Sport- en Beweegakkoord.

We kijken terug op de afgelopen beleidsperiode, de behaalde resultaten en de speerpunten uit de visie Doetinchem in Vorm II. Vervolgens schetsen we het huidig beeld van de gemeente Doetinchem. Dit doen we door landelijke en lokale feiten en cijfers in kaart te brengen en de ontwikkelingen en trends te schetsen.

In hoofdstuk 5 Waarde van sport en bewegen gaan we in op de positieve effecten van sport en bewegen. Dat doen we aan de hand van de begrippen Positieve Gezondheid, Sportief Kapitaal en Sportkapitaal. Enerzijds door uit te leggen wat sport oplevert voor het individu en wat het oplevert voor ons als maatschappij. Via deze begrippen maken we duidelijk op welke wijze de gemeente ervoor kan zorgen dat inwoners in beweging komen en hoe we als maatschappij kunnen profiteren van de positieve effecten van sport en bewegen.

In de hoofdstukken die volgen worden de ambities en doelen uitgewerkt in de vijf eerdergenoemde thema's. Waarin we ingaan op de belangrijkste vraagstukken binnen die thema's, welke oplossingsrichtingen we zien. De visie wordt afgesloten met een overzicht van de financiën, monitoring en een doorkijk op het vervolg.

Dit stuk is tot stand gekomen dankzij de input van onze verbonden partijen in de sport, sportverenigingen en sportclubs, inwoners en maatschappelijke partijen. Er zijn gesprekken gevoerd in het kader van de herijking van het lokaal Sport- en Beweegakkoord, het beleidsplan sportaccommodaties en reguliere gesprekken met partijen uit het Doetinchems sportlandschap.

2. Terugblik

De visie Doetinchem in Vorm II 2017-2021 kende zes speerpunten met als doel om sportverenigingen te faciliteren, te stimuleren en te ondersteunen, de jongste jeugd in beweging krijgen en door middel van sportstimulering bij te dragen aan de domeinen gezondheid, participatie en economie. De zes speerpunten waren:

1. **Positieve Gezondheid;**
2. **Met elkaar, voor elkaar;**
3. **Met sport halen we het beste uit Doetinchem;**
4. **Leren en sporten;**
5. **Sportverenigingen: de basis voor sportstimulering;**
6. **Interactie tussen sportactoren in Doetinchem.**

Wat hebben we bereikt

Centraal in Doetinchem in Vorm II stond de ambitie voor een gemeentelijke Sportbedrijf. Het Sportbedrijf moest het loket voor sport en bewegen worden in Doetinchem, waar de uitvoering van deze speerpunten terecht moest komen. Het Sportbedrijf, inmiddels onder de naam Sport-ID, is actief sinds 2021 en is in de praktijk bij alle speerpunten en aanpalende vraagstukken betrokken. Sport-ID is verantwoordelijk voor de uitvoering van stimulering van sport en bewegen, de exploitatie van binnensport en zwembad Rozengarde. Na ruim vier jaar is Sport-ID een bekend en vertrouwd gezicht in de Doetinchemse samenleving.

In de afgelopen periode heeft de verbinding tussen sport en gezondheid verder vorm gekregen. De functies en taken van buurtsportcoaches zijn uitgebreid met de lokale en regionale beweegmakelaar in het ziekenhuis, een extra JOGG-regisseur en projectleiders van de ketenaanpakken. Waar er in Doetinchem in Vorm II nog voornamelijk over sport en sportstimulering werd gesproken, gaat het tegenwoordig over sport, bewegen én gezondheid. Onder meer te zien in ons lokaal Plan van Aanpak GALA. In de nieuwe visie werken we verder aan dit speerpunt, door de koppeling te maken met de sociale opgaven uit het integraal beleidskader sociaal domein.

Met instrumenten als het Meedoenarrangement en het loket Uniek Sporten hebben we de participatiekansen van inwoners vergroot. Via het platform sport en bewegen komen maatschappelijke organisaties en sport- en beweegaanbieders in contact met elkaar. Deze instrumenten en samenwerkingen zijn belangrijk om meer inwoners in beweging te krijgen. Deze inzet wordt voortgezet en krijgt in de nieuwe visie plek onder de ambitie inclusieve en veilige sport.

Met de inzet van Sport-ID is er veel geïnvesteerd in sport en bewegen voor de jongste jeugd. Te zien aan de betrokkenheid van Sport-ID bij alle basisscholen in de gemeente. Met de vakleerkrachten bewegingsonderwijs en ook de inzet van buurtsportcoaches in en rondom de school. Ze vormen de brug tussen verenigingen en scholen, met als voorbeeld het stimuleringsprogramma Kies je Sport. Ook wordt er met de Sportmix ingezet op sport en bewegen na school in de wijk. Stimulering van sport en bewegen bij de jongste jeugd blijft de basis van sport- en beweegbeleid en wordt in de nieuwe visie voortgezet.

Met de doorontwikkeling van de regionale samenwerking Achterhoek in Beweging hebben we succesvol invulling gegeven aan topsportevenementen en talentontwikkeling.

Met evenementen als het WK BMX, WK Volleybal Vrouwen en Simac Ladies Tour inspireert topsport de lokale en regionale breedtesport. Via Achterhoek in Beweging is ook Team Achterhoek opgericht om jonge, talentvolle sporters kansen te bieden om hun talenten te ontwikkelen. De regionale samenwerking op gebied van topsport en talentontwikkeling verwerken we in de ambitie maatschappelijke waarde van topsport. Waarbij we de waarde van topsport benutten voor het realiseren van onze maatschappelijke doelen. Bijvoorbeeld op gebied van sport, gezondheid en economie en voor promotie en de kracht van samenwerking binnen onze regio.

Tot slot hebben we de inzet op gebied van verenigingsondersteuning vergroot. Zowel door collectieve ondersteuning aan te bieden door middel van de deelnamesubsidie en het organiseren van themabijeenkomsten, opleidingen en trainingen voor bestuurders, trainers en begeleiders. Ook is ingezet op procesbegeleiding vanuit het Sportakkoord voor specifieke vraagstukken van verenigingen. Met de komst van Sportparkmanagement en de Sportparkmanager is de samenwerking tussen verenigingen verbeterd. Op Sportpark Zuid heeft dit geleid tot een mooie samenwerking tussen sportverenigingen én maatschappelijke organisaties. Ook op andere sportparken bestaan mooie voorbeelden van samenwerking.

Lokaal Sport- en Beweegakkoord voor ontmoeting, samenwerking en verbinding

Met de komst van het Sportakkoord in 2021 is de lokale samenwerking tussen actoren in en rondom de sport verbeterd. Het Sportakkoord is in 2021 opgesteld met een brede groep aan organisaties uit de sport, onderwijs, welzijn en zorg. In 2022 heeft er een herijking plaatsgevonden en is in 2025 het platform Sport en Bewegen opgericht om deze samenwerking verder te faciliteren en stimuleren. Dit platform dient als klankbord voor gemeente en maatschappelijke partners zoals Sport-ID. Het platform faciliteert en stimuleert ontmoeting, kennisdeling en samenwerking tussen de lokale sportverenigingen en partners.

Accommodaties

Op gebied van accommodaties hebben enkele grote veranderingen plaatsgevonden:

- Sport-ID is verantwoordelijk geworden voor het beheer en exploitatie van de binnensportaccommodaties.
- De gemeente heeft meer regie gepakt op de exploitatie van de Saza Topsportthal, waar Sport-ID ook nauw bij betrokken is.
- Op Sportpark Bezelhorst is het gebruik van de voetbalvelden toegenomen, doordat De Graafschap al haar activiteiten naar Sportpark Bezelhorst heeft verplaatst.

Door de groei van de gemeente Doetinchem, nieuwe ambities en veranderende behoefte en vraag nemen de vraagstukken op gebied van accommodaties toe. Hiervoor wordt een nieuw beleidsplan sportaccommodaties opgesteld.

Er is veel gedaan, maar de inzet blijft nodig

Sinds de vaststelling van Doetinchem in Vorm II is er veel gerealiseerd, maar we constateren ook dat er werk aan de winkel is en blijft. De cijfers in hoofdstuk 4 laten zien dat de ontwikkeling van het beweeggedrag onder alle leeftijdscategorieën zorgwekkend blijft. Ook de vraagstukken en uitdagingen van verenigingen blijven actueel. Waardoor de inzet en deskundigheid van Sport-ID ook in de komende jaren van groot belang is.

Met Sport-ID staat er een stevige basis voor sport en bewegen in de gemeente Doetinchem. Waar inwoners, sportverenigingen, het onderwijs en maatschappelijke organisaties terecht kunnen voor vragen op gebied van sport, bewegen en gezondheid. Vanuit die basis moeten we de komende jaren aan de slag met de beweegmogelijkheden en -vragen van onze inwoners.

3. Koppeling beleid

In dit hoofdstuk beschrijven we de samenhang tussen de verschillende visies en beleidsdocumenten. Als eerste het kaderstellende beleid met de doelen en vervolgens de invulling daarvan richting uitvoering.

3.1 Kaderstellend beleid

Het 'Integraal beleidskader sociaal domein 2024 – 2036 Samen groeien, gewoon doen' en de 'Omgevingsvisie Doetinchem, kloppend hart van de Achterhoek' geven richting aan maatschappelijke vraagstukken en inrichting van de leefomgeving. Er staat in wat we willen bereiken en wat onze gemeentelijke rol is. Daarmee vormen ze samen de paraplu voor voorliggende visie sport en bewegen.

3.1.1 Integraal beleidskader sociaal domein 2024-2036

Samen groeien, gewoon doen

De kernboodschap in het integraal beleidskader sociaal domein is 'Samen groeien, gewoon doen'. We stellen het gewone leven centraal. In het beleidskader beschrijven we vier opgaven, namelijk bestaanszekerheid, kansrijk opgroeien, gezond en gelukkig leven en een sociale basis in wijken en buurten.

¹ Sport en bewegen richt zich bij uitstek op activiteiten die deel uitmaken van het gewone leven. Ze dragen bij aan ontmoeting, ontspanning en gezondheid. Sport en bewegen dragen daarmee bij aan een inclusieve samenleving waarin zoveel mogelijk mensen gewoon meedoen, waarin ze zich thuis voelen en waarin ze zich kunnen ontwikkelen.

In het integraal beleidskader sociaal domein is het belang en de meerwaarde van sport en bewegen beschreven. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend. We bekijken dit vanuit het concept Positieve Gezondheid, een brede benadering van gezondheid. Sport en bewegen dragen hier in positieve zin aan bij.

Het integraal beleidskader dient als paraplu voor het hele sociaal domein. Deze visie op sport en bewegen valt daaronder en geeft antwoord op welke wijze het bijdraagt aan de sociale opgaven uit het integraal beleidskader en welke kansen er nog liggen op gebied van het verstevigen van de sociale basis in buurten en wijken, kansrijk opgroeien en gezond en gelukkig leven.

3.1.2 Omgevingsvisie Doetinchem, kloppend hart van de Achterhoek

In de omgevingsvisie is in het thema Mensen en Ontmoeten veel aandacht voor sport en bewegen. Concreet door de kracht van bewegen te benoemen: "Er liggen kansen om bewegen, ontmoeten en beleven in de openbare ruimte verder te stimuleren... Door meer 'beweeggroen' aan te leggen en aantrekkelijke plekken in te richten, werken we aan een aantrekkelijke buitenruimte. Dit draagt bij aan meer ontmoetingen en zorgt voor een betere gezondheid van onze inwoners."

Om te groeien in kwaliteit is het ook van belang dat voorzieningen meegroeien. Ook dat is vastgelegd in de omgevingsvisie. Daar staan we in deze visie op sport en bewegen bij stil door te beschrijven welke belangrijke rol sportaccommodaties en de sportieve buitenruimte hebben bij het stimuleren en faciliteren van sport, bewegen, spelen en ontmoeting. Voor sportaccommodaties en de sportieve buitenruimte wordt een concreet beleidsplan gemaakt op deze visie sport en bewegen. Dit wordt aan het eind van dit hoofdstuk nader toegelicht.

¹ *Integraal beleidskader sociaal domein 2024 – 2036 samen groeien, gewoon doen*

3.2 Verdieping in deze visie sport en bewegen

Deze nieuwe visie op sport en bewegen valt onder het integraal beleidskader sociaal domein en de omgevingsvisie. De door de gemeenteraad vastgestelde kaders worden in deze visie concreet en specifiek uitgewerkt op gebied van sport en bewegen.

3.2.1 Herijking Sport- en Beweegakkoord

Het lokaal Sport- en Beweegakkoord is het platform voor sport en bewegen. Waarin het lokaal sportlandschap een belangrijke stem heeft in de gemeentelijke visie op sport en bewegen. Nu en in de toekomst. Gemeente en partners werken samen aan de uitvoering van het lokaal Sport- en Beweegakkoord. Waarbij de werkgroepen worden uitgedaagd om met nieuwe initiatieven en innovaties impact te maken op de drie thema's inclusief sporten en bewegen, Toekomstbestendige Sport- en Beweegaanbieders en Duurzame Sport- en Beweeginfrastructuur.

De herijking van het lokaal Sport- en Beweegakkoord vormt de basis voor de gezamenlijke ambities en doelstellingen van het lokale sportlandschap. Het wordt omarmd door inwoners, sportverenigingen en -clubs, maatschappelijke partners en gemeente.

3.2.2 Aanvalsplan sport en bewegen

De ambities en doelen uit de voorliggende visie sport en bewegen worden vertaald naar een Aanvalsplan sport en bewegen (uitvoeringsagenda). Het aanvalsplan wordt na vaststelling van de voorliggende visie sport en bewegen uitgewerkt. Per thema worden de ambities en doelen vertaald naar concrete acties voor de komende jaren. Deze moeten uiteindelijk landen in de opdrachten aan onze verbonden partijen. Dit zal medio 2025 worden afgerond.

3.2.3 Beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte

Voor sportaccommodaties en sportieve buitenruimte wordt een beleidsplan op deze visie sport en bewegen ontwikkeld. Binnen dit onderdeel van de portefeuille sport en bewegen zijn er verschillende ontwikkelingen en uitdagingen die vragen om een concrete uitwerking. Met de groeiambitie van de gemeente Doetinchem en de veranderingen binnen het sport- en beweeglandschap is er behoefte aan een integrale blik op sportaccommodaties en de sportieve buitenruimte.

In de uitwerking werken we de ambities op gebied van bewegen, ontmoeten en beleven in de openbare ruimte uit de Omgevingsvisie concreet uit. Het beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte maakt duidelijk op welke wijze een duurzaam en toekomstbestendig sportlandschap vorm moet krijgen en wat daarvoor nodig is. Dit wordt medio 2025 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

4 Trends en ontwikkelingen

Voldoen aan de beweegrichtlijn

4 tot en met 11 jaar	40%	2021
12 tot en met 16 jaar	10%	2023
16 tot en met 25 jaar	60%	2024
18 jaar en ouder	47%	2022
Beweeggedrag inwoners, GGDNOG		
Beweegvriendelijke omgeving		

Sportverenigingen

67%	kampt met een vrijwilligerstekort
9/10	maken gebruik van een vorm van ondersteuning
8/10	zien de toekomst positief
Sportaanbiedersmonitor	
Achterhoek in Beweging, 2024	

Beweegvriendelijke omgeving

Kernindicator beweegvriendelijke omgeving	67
deelindicator voorzieningen	52
deelindicator sportaccommodaties	59
deelindicator groen blauw recreatie	65
deelindicator speelplekken	93
Beweegvriendelijke omgeving (2022), Sportenbewegenincijfers.nl	

Beweeggedrag

De belangrijkste trend in Doetinchem is dat we de beweegrichtlijnen niet halen. De beweegrichtlijnen adviseren hoeveel beweging nodig is voor een goede lichamelijke en mentale gezondheid. Dat betekent minstens één uur per dag matige of zwaar intensieve inspanning en minstens drie keer per week spier- en botversterkende activiteiten. ² Het RIVM heeft de landelijke cijfers over 2024 gepubliceerd en daaruit blijkt dat meer dan de helft van de inwoners niet aan de beweegrichtlijn voldoet. Dat gaat vaker om ouderen of mensen met een beperking of een langdurige ziekte of aandoening³.

De laatste cijfers voor Doetinchem stammen uit 2022 (onderzoek GGD-NOG) en ook daaruit blijkt dat we onvoldoende bewegen: slechts 47% van de volwassenen in de gemeente Doetinchem (18 – 64 jaar) voldoet aan de beweegrichtlijn. Hiermee scoren we iets boven het landelijk gemiddelde.

² *Beweegrichtlijnen, Kenniscentrum Sport en Bewegen 2024*

³ *Inzicht in mensen die niet en weinig bewegen in Nederland, RIVM 2024*

Voor de Doetinchemse jeugd geldt ook dat meer dan de helft niet voldoet aan de beweegrichtlijn, wat inhoudt dat je minstens een uur per dag beweegt. Daarentegen is meer dan de helft wel lid van een sportvereniging of sportclub. Zorgwekkend is daarbij dat landelijk onderzoek constateert dat de motorische vaardigheden van kinderen afnemen: “1 op de 5 kinderen ontwikkelt zich motorisch niet goed.” Volgens onderzoek zijn kinderen minder lenig en hebben zij minder kracht balanceervaardigheden. Te wijten aan het feit dat ze minder bewegen en meer binnen zitten.⁴

Toekomstbestendigheid sportverenigingen

Een andere zorgwekkende trend is dat steeds minder inwoners van onze gemeente lid zijn van een sportvereniging. De sportvereniging is een laagdrempelige plek om kennis te maken met sport en bewegen. Voldoende ledenaanwas is noodzakelijk om vitaal en actief te blijven als vereniging.

Gemiddeld genomen is circa 25% van onze inwoners lid van een sportvereniging. Maar met name vanaf de leeftijdscategorie 15 t/m 19 neemt het percentage snel af (deze trend is passend bij de landelijke trend). Tussen de leeftijd 10 t/m 14 is ruim 60% lid van een sportvereniging, voor de categorie daarna is dit nog slechts 43%, waarna het steeds verder terugloopt.

⁴ *Motoriek van kinderen moet meer prioriteit krijgen, EenVandaag 2024*

Uit de laatste Sportaanbiedersmonitor (2024) onder de Doetinchemse sportverenigingen blijkt dat 67% van de vereniging zoekt naar meer vrijwilligers. In de meeste gevallen gaat het om bestuursleden, organisatorisch en technisch kader. Hoewel deze trend niet nieuw is, is het zorgwekkend. Verenigingen zoeken naar invulling van specifieke functies, waarvoor specifieke kwalificaties op diploma's voor nodig zijn. Het takenpakket van vrijwilligers neemt toe en steeds vaker hebben zij te maken met meer verantwoordelijkheden. Bijvoorbeeld de persoonlijke aansprakelijkheid van bestuurders en de toenemende vereisten voor trainers en begeleiders. Steeds meer verenigingen werken of willen gaan werken met betaalde krachten. Bijna alle sportverenigingen maken gebruik van ondersteuning via sportbonden of Sport-ID.

Individueel sporten en bewegen

Inwoners kiezen steeds vaker de openbare ruimte of een sportclub boven het traditionele sportpark en kiezen zelf hoe en wanneer ze sporten. In de afgelopen jaren zien we dat trends zoals digitalisering, flexibilisering en individualisering ook hun effect hebben binnen sport en bewegen. Geholpen door de innovatie en ontwikkeling van apps en digitale platforms. Het maakt het beweeggedrag onvoorspelbaarder en dus ook moeilijker te meten. Het zijn trends die tijdens de Coronaperiode een groot effect hadden op de beleving en beoefening van sport, maar die nog steeds heel actueel zijn en hoogstwaarschijnlijk blijven. Naast de bestaande samenwerking met sportverenigingen vraagt het ook om met een open blik de samenwerking te zoeken met ondernemende sportclubs en inwoners om ruimte te bieden aan nieuwe vormen van sport. Dan gaat het over nieuwe accommodaties (bijvoorbeeld Padel) of het gebruik van de openbare ruimte voor hardlopen, fietsen of bootcampen.

Ruimte voor sport en bewegen

Sportaccommodaties blijven de belangrijkste plek voor sport en ontmoeting en ze worden steeds breder gebruikt. We zien een groeiende behoefte aan onderlinge samenwerking op sportaccommodaties en sportparken. Met aandacht voor bestuurlijke samenwerking, gezamenlijk aanbod gericht op nieuwe doelgroepen en samenwerking met (maatschappelijke) partners in de wijk. De samenwerking op Sportpark Zuid is een voorbeeld voor lokale en regionale sportparken. Ook op de andere sportparken zien we deze behoefte groeien en is er sprake van brede samenwerking.

Ondanks de uitdagingen bij sportverenigingen blijft de bezetting van binnen- en buitensportaccommodaties hoog. Zowel kwalitatief als kwantitatief. Mede door de groei van de gemeente en de groeiambities is de verwachting dat het gebruik van zwembaden, binnen- en buitensportfaciliteiten hoog blijft.

Een andere trend is het gebruik van de openbare ruimte voor sport en beweging. Fietsen en wandelen passen in de trend van flexibeler en individueler sporten en zijn sinds Corona populairder geworden. Het is laagdrempeliger en flexibel. Het vraagt om met een nieuwe blik te kijken naar de sportieve buitenruimte. Er is behoefte aan sportieve beweegplekken voor verschillende leeftijden in de vorm van beweegtuinen en inclusieve speelplekken. Toegankelijke en veilige routes zijn belangrijk om bestaande infrastructuur zoals fietspaden en wandelpaden optimaal te kunnen benutten.

Gezonde leefstijl en preventie

Sport en bewegen is onderdeel van het brede sociaal domein. De voordelen op gebied van gezondheid, eenzaamheid, integratie, participatie en saamhorigheid worden breed gedeeld. Sport en bewegen wordt vaker ingezet als middel bij brede sociale vraagstukken. Er is meer aandacht voor de gezonde leefstijl en de impact van minder of slecht bewegen.

Dit wordt in het hoofdstuk waarde van sport en bewegen nader toegelicht.

Ook de groeiende aandacht voor onderwerpen als diversiteit, inclusie en toegankelijkheid hebben impact op sport en bewegen. Om een meerwaarde te kunnen zijn, moet sport wel bereikbaar en toegankelijk zijn en blijven voor inwoners.

Dit geldt in fysieke zin, maar ook in financiële en sociale zin. Bij het thema veilig en inclusieve sport gaan we hier verder op in.

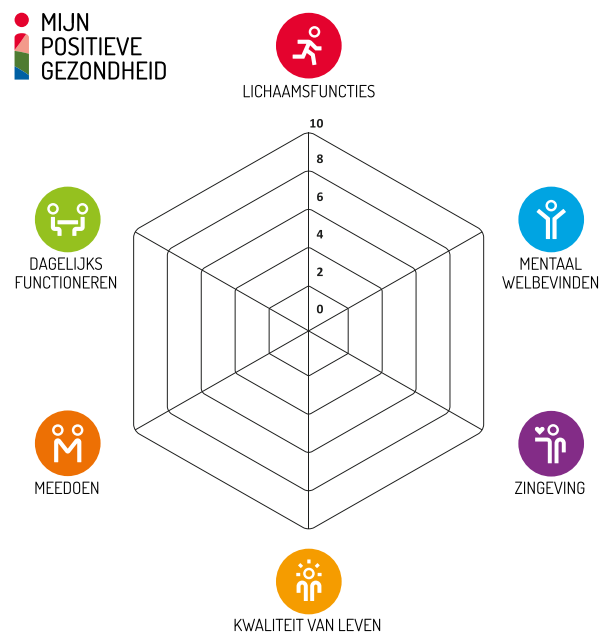

5 Waarde van sport en bewegen

Sporten en bewegen is belangrijk in Doetinchem. Als gemeente investeren we daarom in de maatschappelijke waarde van sport en bewegen. We duiden in dit hoofdstuk waarom we investeren en wat onze gemeentelijke rol hierin is.

We doen dit aan de hand van de begrippen Positieve gezondheid, 'Sportief Kapitaal' en 'Sportkapitaal'. Vanuit het **Sportief Kapitaal** kijken we naar het individu; wat zijn redenen waarom iemand wel of niet sport?

Sportkapitaal omvat alles wat er (binnen een gemeente) is op gebied van sport en bewegen en daarmee van directe invloed is op de mogelijkheden voor het individu om te sporten.

5.1 De opbrengsten van sport en bewegen

Sporten en bewegen is belangrijk, maar waarom? Vaak denken we aan fysieke gezondheid. Je lijf wordt fitter en sterker, maar daarachter zitten veel andere voordelen. Sport en bewegen draagt naast de fysieke gezondheid ook bij aan je mentale gezondheid. Het stelt je in staat om in de buurt, op school en in de samenleving mee te doen. Je hoort ergens bij en je bent onderdeel van een club, vereniging of bepaalde leefstijl.

Positieve gezondheid

Positieve Gezondheid is een brede kijk op gezondheid. Het focust op het vermogen van mensen om zich aan te passen en eigen regie te voeren. Met als doel om te kunnen gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven. Positieve Gezondheid draagt zo bij aan de verschuiving van 'ziekte en zorg' naar 'gezondheid en gedrag'. Het begrip is praktisch vertaald in zes dimensies van gezondheid: ⁵

Positieve Gezondheid geeft inzicht waar mensen verandering in aan willen brengen. Veranderingen waar je in veel gevallen sport en bewegen voor in kunt zetten. Deze samenhang benadrukt dat sport en bewegen bijdraagt aan de gezondheid van mensen.

De meerwaarde van sport vraagt inspanning en investering. Dit begint bij een stevige sociale basis in de Doetinchemse samenleving. Een sport- en beweeginfrastructuur die laagdrempelig en toegankelijk is en aansluit bij de behoeften van inwoners, is van grote toegevoegde waarde. Het brengt inwoners in beweging en geeft daarmee invulling aan positieve gezondheid.

Die investeringen leveren maatschappelijke waarde op. Het Kenniscentrum Sport en Bewegen heeft de maatschappelijke meerwaarde van sport berekend op 2,75. Dat betekent dat iedere euro die we investeren in de sport, minstens tweeënhalve euro opleveren aan maatschappelijke baten.⁶

5.2 Integraal beleidskader sociaal domein Samen groeien, gewoon doen

Sport en bewegen is belangrijk in het brede sociaal domein: het levert een positieve bijdrage aan de gezondheid en ontwikkeling van inwoners. Daarom is het belangrijk dat we onze inwoners in staat stellen Sportief Kapitaal op te bouwen via de lokale sportinfrastructuur (Sportkapitaal). We vertalen de sociale opgaven naar sportieve ambities en doelen. Sport en bewegen levert aan iedere opgave een actieve bijdrage. Meer informatie over het integraal beleidskader sociaal domein is te vinden in paragraaf 3.1.1.

5.3 Het Sportief Kapitaal van inwoners 2024 - 2036

Iedereen beschikt over Sportief Kapitaal. Dit kapitaal heeft drie elementen: fysiek, mentaal en sociaal. Samen vormen deze drie elementen het Sportief Kapitaal van een mens. Hoe meer iemand hiervan bezit, hoe groter de kans dat men duurzaam sport of beweegt. Sportief Kapitaal is voor iedereen anders en ontwikkelt zich ook voor iedereen anders. Hoe minder drempels er zijn, hoe eenvoudiger het is om Sportief Kapitaal op te bouwen.

“de verzameling van fysiologische, sociale en psychologische competenties en ervaringen die een individu stimuleren en motiveren om op de lange termijn deel te nemen aan sport en bewegen.”

Fysiek

Je fysieke mogelijkheden bepalen in welke mate je kunt sporten en bewegen. Door middel van het ontdekken van je talenten en het ontwikkelen van je (fysieke) vaardigheden geeft sporten en bewegen plezier en motivatie. Daarmee bouw je verder aan je eigen Sportief Kapitaal.

Als je lichamelijk gezond bent is het deelnemen aan sport- of beweegactiviteiten eenvoudiger dan wanneer je lichamelijke ongemakken kent. Dat zien we terug in de deelnamecijfers aan sport van mensen met een fysieke of mentale beperking: zij sporten of bewegen minder dan gemiddeld. Dat wil niet zeggen dat inwoners met lichamelijk ongemak of een beperking niet deel kunnen nemen. Door beperkingen of drempels weg te nemen kan iedereen Sportief Kapitaal opbouwen. Bijvoorbeeld via hulpmiddelen of extra sport- of beweeggroepen.

⁵ Hoe dragen sport en bewegen bij aan Positieve Gezondheid?, Alles over Sport

⁶ SROI van sport en bewegen, Kenniscentrum Sport en Bewegen

Mentaal

Positieve of negatieve ervaringen met sport en bewegen bepalen ons sport- en beweeggedrag. Met positieve ervaringen bouw je zelfvertrouwen op. Dat helpt om sport en bewegen onderdeel van je leven te maken. Je ontwikkelt een eigen sportidentiteit, waardoor je makkelijker en duurzamer in beweging blijft. Aan de andere kant hebben negatieve ervaringen tot gevolg dat je niet duurzaam sport of beweegt. Door ervoor te zorgen dat het sportlandschap voor iedereen veilig en toegankelijk is, kunnen alle inwoners hun eigen sportidentiteit ontwikkelen.

Sociaal

Je voorkeuren voor bepaalde sporten of beweegvormen worden voor een groot deel bepaald door je omgeving. Een sportieve omgeving helpt bij het opbouwen van Sportief Kapitaal. Denk aan het ontdekken van sport en spel in de gymles of de invloeden van familie en vrienden. Op jonge leeftijd in aanraking komen met sport en bewegen helpt bij het opbouwen van duurzaam Sportief Kapitaal. Een stimulerende omgeving draagt hier in grote mate aan bij. Ook de sociaaleconomische context, zoals (financiële) welvaart en welzijn, spelen een rol. Daarbij zorgt sport ook voor ontmoeting en sociale cohesie. Je bent onderdeel van iets groters en hoort ergens bij.

De gemeente heeft een rol in het opbouwen van het Sportief Kapitaal

De gemeente speelt een rol binnen het opbouwen van Sportief Kapitaal Doetinchem. We streven ernaar dat iedere inwoner dezelfde kansen heeft om Sportief Kapitaal op te bouwen. We willen externe drempels voor sport- of beweegdeelname zoveel als mogelijk weghalen en kansen voor deelname creëren. Met als doel een leven lang sport en bewegen in de gemeente Doetinchem!

5.4 Het Sportkapitaal van de gemeente Doetinchem

Sportkapitaal omvat de sport- en beweeginfrastructuur binnen een gemeente. Dit is op te knippen in drie onderdelen, namelijk accommodaties (hardware), activiteiten aanbod (software) en de organisaties (orgware). Dit vormt samen het Sportkapitaal van de gemeente Doetinchem.

Net als bij het Sportief Kapitaal zijn alle drie de onderdelen nodig om sport en bewegen mogelijk te maken en inwoners te stimuleren. In hoeverre alle drie de onderdelen nodig zijn is afhankelijk van de context. Ze veronderstellen en versterken elkaar, en zorgen met elkaar lokaal voor de capaciteit of setting om te kunnen sporten. ⁷

Rol gemeente

Waar een individu Sportief Kapitaal opbouwt, bouwt de gemeente aan het Sportkapitaal in de gemeente Doetinchem. Als gemeente bouwen we aan accommodaties, een uitgebreid sport- en beweegprogramma⁷ en de organisatiekracht in de wereld van sport en bewegen. Het gemeentelijk Sportbedrijf Sport-ID is een mooi voorbeeld van Doetinchems Sportkapitaal.

De gemeente speelt een belangrijke rol in het beschikbaar maken van de drie onderdelen van Sportkapitaal. Gemeentelijk Sportkapitaal is nodig om inwoners in staat te stellen om te sporten en bewegen. Door nadrukkelijker te kijken naar wat inwoners nodig hebben, worden investeringen in het Sportkapitaal effectiever. Denk aan toekomstbestendige sportverenigingen of sportclubs waar je welkom bent en je welkom voelt, wekelijkse activiteiten die passen bij jouw leefstijl of niveau, of een sportaccommodatie of beweegtuin die makkelijk en veilig bereikbaar is.

In de praktijk betekent dit dat passend en toekomstbestendig gemeentelijk Sportkapitaal drempels verlaagt en sport en bewegen vanzelfsprekender maakt voor haar inwoners. Van 0 tot 100 jaar. Voor inwoners die al hun hele leven sporten of die de stap naar sport nog willen maken. Hiervoor werken we aan toegankelijk Sportkapitaal dat aansluit op de behoeften van (het Sportief Kapitaal) onze inwoners.

⁷ Vereniging Sport en Gemeenten: Sport stimuleert! Naar een optimale inzet van uw Sportkapitaal, 2018

5.5 Vertaling naar visie en beleid

Om meer inwoners in staat te stellen Sportief Kapitaal op te bouwen werken we in deze visie uit hoe we het Doetinchems Sportkapitaal kunnen verbeteren en effectiever in kunnen zetten. Daarmee stellen we onze inwoners in staat om te werken aan de dimensies van Positieve Gezondheid en sport en bewegen een positieve bijdrage levert aan de gezondheid en ontwikkeling van inwoners. Dat doen we aan de hand van vijf thema's. Deze thema's worden in hoofdstuk zes verder uitgewerkt.

- 1. Inclusieve en veilige sport**
- 2. Vitale sport- en beweegaanbieders**
- 3. Vaardig in bewegen**
- 4. Maatschappelijke waarde van topsport**
- 5. Ruimte voor sport en bewegen**

Het Doetinchems Sportkapitaal (hardware, software en orgware) en het Sportief Kapitaal van onze inwoners koppelen we aan de vijf thema's. Hiermee creëren we integraliteit en samenhang en brengen we ambities in de praktijk. Deze visie vormt het kader voor sport en bewegen tot 2036. Daarmee sluiten we aan bij de looptijd van het integraal beleidskader sociaal domein en de groeiambities van de gemeente Doetinchem. Samen sportief vooruit!

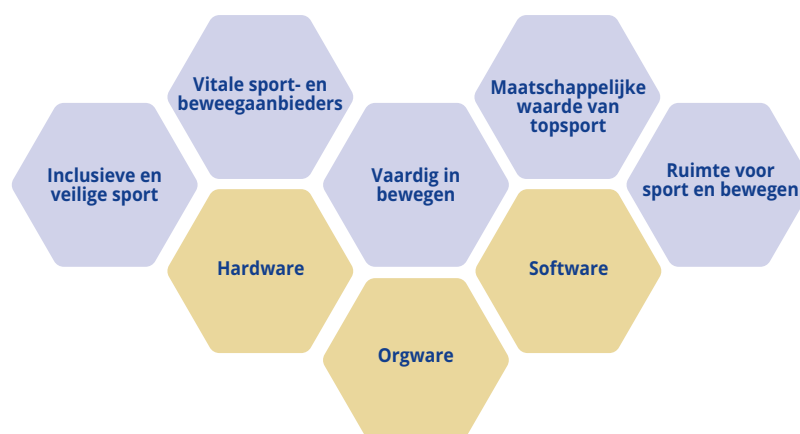

6. Doetinchemse ambities en doelen

In dit hoofdstuk werken we op vijf thema's de Doetinchemse ambities en doelen uit. We gaan in op de belangrijkste vraagstukken, oplossingsrichtingen en de bijdrage aan het Doetinchems Sportkapitaal en de maatschappelijke opgaven uit het integraal beleidskader sociaal domein.

Per thema zijn er ambities en doelen geformuleerd. Zo concreet mogelijk. Daar waar cijfers (nog) niet voorhanden zijn, zijn doelen algemener geformuleerd. Voor deze ambities en doelen richten we ons op de lange termijn, namelijk 2036. Hiermee sluiten we aan op de looptijd van het integraal beleidskader sociaal domein.

In paragraaf 6.6 wordt inzichtelijk gemaakt welke doelen bijdragen aan de onderdelen van het Doetinchems Sportkapitaal en aan welke sociale opgaven sport en bewegen een bijdrage levert. We maken gebruik van bestaande monitoring (landelijk, regionaal en lokaal) om voortgang te monitoren en onze inzet te evalueren en waar nodig bij te sturen. Dit wordt nader toegelicht onder 7.2.

6.1 Inclusieve en veilige sport – sport voor iedereen

We streven naar een inclusief en veilig sportlandschap binnen ons gemeente. Zodat iedereen die mee wil doen, ook mee kan doen. We willen zoveel mogelijk inwoners in beweging krijgen en houden, zodat ze profiteren van alle positieve aspecten van sporten en bewegen.

Niet voor iedere inwoner is deelnemen aan sport of bewegen vanzelfsprekend of toegankelijk. We richten ons daarom op inwoners met minder Sportief Kapitaal, voor wie sport op dit moment niet bereikbaar, toegankelijk of laagdrempelig genoeg is. Niet alleen met sport en bewegen als doel (gezond en plezier), maar juist ook als middel omdat het bijdraagt aan ieders persoonlijke ontwikkeling, het oplossen van uitdagingen in de persoonlijke levenssfeer en het deelnemen in/ aan de samenleving. Door ons Sportkapitaal inclusiever en veiliger in te richten maken we het inwoners makkelijker om de juiste beweegactiviteit, de juiste club of plek te vinden.

Onze ambities:

- Het inclusief sport- en beweegaanbod in Doetinchem is zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Doetinchemse sportverenigingen en sportclubs en maatschappelijke organisaties activeren samen (kwetsbare) doelgroepen.
- Doetinchem heeft een inclusieve sportcultuur.

Doetinchemse doelen:

1. In 2036 is het activiteitenaanbod voor inwoners met een handicap toegenomen – elke sport heeft een aanbod voor deze doelgroep.
2. In 2036 is de beweegdeelname onder kinderen, jongeren en volwassenen gestegen ten opzichte van 2025.
3. Alle Doetinchemse maatschappelijke organisaties en verbonden partijen maken onderdeel uit van het platform sport en bewegen.

Hoe gaan we dat doen:

- We verlagen drempels en creëren voorwaarden om Sportief Kapitaal op te bouwen.
- We stimuleren sport en bewegen als middel om te werken aan de dimensies van positieve gezondheid.
- We vergroten de zichtbaarheid en impact van sport en bewegen en onderlinge samenwerking met het platform sport en bewegen.
- We werken samen met clubs en maatschappelijke partners aan een inclusief en sociaal veilig sportklimaat in Doetinchem.
- Uniek Sporten wordt onderdeel van het lokale platform sport en bewegen.

Doetinchemse praktijk

Een inclusieve sportinfrastructuur neemt dit soort drempels weg. Daarom blijven we inzetten en het onder de aandacht brengen van het Meedoenarrangement voor minima, de beweegmakelaar om de juiste vorm of plek voor sport te vinden en het loket Uniek Sporten voor inwoners met een handicap.

De lokale beweegmakelaar, Jongeren op Gezond Gewicht, de ketenaanpakken en projecten als de Pas Erin en de Gezonde Buurt zijn voorbeelden van de verbinding tussen sport, bewegen en gezondheid en preventie. Waarbij organisaties of professionals vanuit de sport optrekken met organisaties vanuit gezondheid, zorg of welzijn.

6.2 Vitale sport- en beweegaanbieders

In de gemeente Doetinchem zijn we trots op onze verenigingen in Doetinchem, Gaanderen en Wehl: ze hebben een rijke geschiedenis en zijn voor veel inwoners de plek waar kennis wordt gemaakt met sport. Daarnaast kennen we ook een actieve en groeiende tak van ondernemende sportclubs. Samen vormen zij een belangrijk onderdeel van het lokaal Sportkapitaal (software en orgware) en vormen hiermee een belangrijk onderdeel van de sociale basis.

Daarnaast zijn sportverenigingen en sportclubs belangrijk voor het sociale element binnen het Sportief Kapitaal. Iedere club of vereniging heeft een eigen cultuur en karakter waar mensen zich onderdeel van voelen en positieve ervaringen opdoen. Deze diversiteit maakt dat er vaak wel een club is die aansluit op de sportieve behoeften en waarden van onze inwoners.

Tegelijkertijd hebben de sportverenigingen te maken met forse uitdagingen: 67% van de verenigingen zoekt naar bestuursleden, trainers/ begeleiders of vrijwilligers voor organisatorische taken. Ook de kwaliteit en toekomst van de accommodatie zijn uitdagingen waar verenigingen mee kampen (75%).

Daarom ondersteunen en stimuleren we onze sportverenigingen en sportclubs. Zodat ze toekomstbestendig zijn en we kunnen blijven profiteren van de kracht van de gemeenschap. We zetten in op kwalitatief sterke, veilige en toegankelijke sportverenigingen, waar sport, ontmoeting en verbinding centraal staan. Met een toekomstbestendig aanbod dat aansluit op de behoeften van inwoners, een inclusieve en veilige plek om te sporten en een sterke organisatie.

Onze ambities:

- De pedagogische en didactische vaardigheden van sport- en beweegaanbieders zijn versterkt. Het aantal clubs met gekwalificeerd kader gaat omhoog.
- Het bestuurlijk kader van sport- en beweegaanbieders is zelfredzaam en toekomstbestendig. Minder clubs zoeken naar bestuursleden.
- Het Doetinchems sportlandschap investeert in een sociaal veilige sportomgeving. De meerderheid van de lokale sport- en beweegaanbieders voldoet aan de basiseisen veilige sport.

Doetinchemse doelen:

4. In 2036 is het aantal Doetinchemse sportverenigingen dat zoekt naar bestuurlijk en technisch kader afgenomen tot 50%.
5. In 2036 voldoen alle Doetinchemse sportverenigingen aan de basiseisen veilige sport.
6. In 2036 zijn alle Doetinchemse sportverenigingen onderdeel van het platform Sport en Bewegen.

Hoe gaan we dat doen:

- Met onze partners werken we aan nieuwe vormen van clubondersteuning en tools om clubs te ondersteunen.
- Door middel van clubondersteuning versterken we het bestuurlijk en technisch kader van clubs.
- We ondersteunen clubs bij het implementeren van een veilig sportklimaat binnen hun club.
- We stimuleren en ondersteunen clubs bij het maken van gezonde keuzes en werken samen aan de veiligheid op sportaccommodaties.
- We ondersteunen samenwerking tussen clubs en maatschappelijke partners door middel van Sportpark-management.

Doetinchemse praktijk

In samenwerking met Sport-ID, Achterhoek in Beweging, sportbonden en sport- en beweegopleidingen ondersteunen we clubs en vooral de begeleiders, leiders en trainers in deze uitdagingen. Iedere maand organiseert Sport-ID themabijeenkomsten met aandacht voor thema's als bestuurlijke aansprakelijkheid, fondsenwerving, veilige sport en vertrouwenscontactpersonen.

We streven naar gezonde clubs. We bieden verenigingen kennis, materialen en voorbeelden voor de rookvrije sportaccommodatie, een gezonde kantine en het alcoholbeleid. We doen dit samen met Sport-ID en partners als Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), de werkgroep Achterhoek Rookvrij en TeamFit. Zodat onze jongeren actief zijn in een gezonde omgeving.

6.3 Vaardig in bewegen – een leven lang sporten

Het is inmiddels bewezen dat wanneer inwoners goed fysiek leren bewegen, zij langer in hun leven sportief bezig blijven. Vaardig in bewegen zodat je een leven lang kan sporten en bewegen. Dit begint bij de jeugd waar het fysieke element (binnen het Sportief Kapitaal) het snelst wordt ontwikkeld. Maar vaardig bewegen is van even groot belang in de latere fases van het leven, om de fysieke en sociale elementen van Sportief Kapitaal vast te houden of te vergoten.

Investeren in vaardig in bewegen is hard nodig, want een groot deel van de inwoners voldoet niet aan de beweegrichtlijnen, overgewicht is een steeds groter maatschappelijk probleem en we zitten steeds meer: ‘zitten is het nieuwe roken’.

Samen met Sport-ID bieden we onze jongste inwoners de kansen om op te groeien tot vaardige en veelzijdige bewegers. We creëren de voorwaarden voor kinderen om hun eigen sportidentiteit te ontwikkelen. Vooral voor kinderen voor wie sport en bewegen minder vanzelfsprekend is. Dit doen we door de jongste jeugd te helpen bij het ontdekken en ontwikkelen van hun unieke talenten. Sport en bewegen wordt een natuurlijk onderdeel van hun leven: op school, na school en bij een sportvereniging of sportclub. Het versterkt de mentale weerbaarheid/welzijn van kinderen en het vergroot het plezier in sporten en bewegen. Ze ontwikkelen een open, onderzoekende houding, creativiteit en meer zelfvertrouwen en een beter probleemoplossend vermogen.

Onze ambities:

- We leiden onze jeugd op tot vaardige bewegers.
- Jeugd met weinig Sportief Kapitaal helpen we op weg.
- We brengen nieuwe doelgroepen in beweging.
- We ondersteunen oudere inwoners zodat ze vitaal blijven.

Doetinchemse doelen:

7. In 2036 is de beweegdeelname onder kinderen, jongeren en volwassenen gestegen ten opzichte van 2025.
8. In 2036 is sport en bewegen op alle basisscholen onderdeel van de Rijke schooldag.
9. In 2036 is het aantal ouderen met een valincident afgenomen.

Hoe gaan we dat doen:

Jeugd

- We stimuleren en ondersteunen het onderwijs om sport en beweging onderdeel te laten zijn van het onderwijsprogramma en de dynamische, rijke of verlengde schooldag, gedurende het schooljaar.
- We laten onze jongeren hun talenten ontdekken en ontwikkelen door hen in aanraking te laten komen met diverse vormen van sport en bewegen op school en in de wijken.
- Samenwerking versterken en bestendigen tussen sport- en beweegaanbieders en het onderwijs binnen het platform sport en bewegen.
- We ondersteunen jongeren bij het vinden van passende vormen van sport en bewegen, bijvoorbeeld via Kies je Sport en de Deelnamesubsidie.
- We zetten in op veelzijdig aanbod in de nabije omgeving via sport- en beweegaanbieders en aanbod in de wijken.

Volwassenen en ouderen

- We ondersteunen de lokale ketenaanpak valpreventie en beweegprogramma's voor ouderen. Dat doen we middels samenwerking met Sport-ID en de lokale ketenpartners.
- We helpen volwassenen en ouderen bij het vinden van passende vormen van sport en bewegen, waarbij we uitgaan van het begrip positieve gezondheid.
- We onderzoeken de mogelijkheden om Kies je Sport uit te breiden voor volwassenen.
- We faciliteren en stimuleren samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties binnen het platform sport en bewegen.

Doetinchemse praktijk

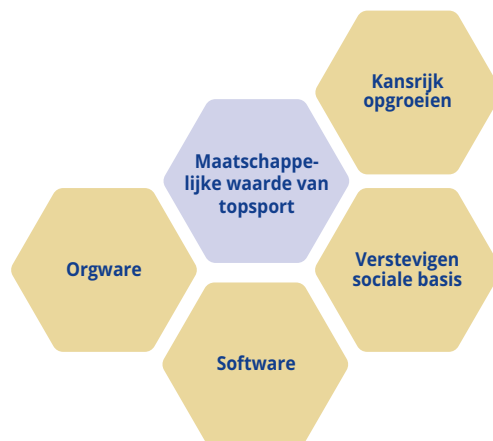
Sport-ID organiseert in verschillende wijken de Sportmix. Een wekelijkse activiteit voor basisschoolleerlingen, waarbij ze kennis maken met verschillende vormen van bewegen en verschillende sporten. Als verlenging van de gymlessen op school of als voorbereiding op een sportvereniging. Zodat de stap naar een specifieke sport of sportvereniging eenvoudiger wordt.

DZC '68 en ARGO Atletiek zijn mooie voorbeelden van clubs die hiermee experimenteren. Naast wedstrijden en trainingen organiseren zij voor een specifieke doelgroep nieuwe activiteiten, die passen bij de levensfase of leefstijl van die doelgroep. Waarbij veel aandacht is voor ontmoeting voor en na de tijd.

6.4 Maatschappelijke waarde van topsport

De rol van een lokale overheid in de topsport is minder vanzelfsprekend in vergelijking tot de breedtesport. Toch is er geen grotere inspiratiebron dan topsportprestaties. Deze inspiratie kan het Sportief Kapitaal van inwoners doen toenemen. Zien sporten, doet sporten en het kan net dat beetje extra motivatie zijn om zelf in beweging te komen.

Topsport is voor de gemeente geen doel op zich, maar kan wel bijdragen aan het realiseren van andere doelstellingen. We onderscheiden daarin twee onderdelen van topsport waarin de gemeente een rol heeft: talentontwikkeling en topsportevenementen. Talentontwikkeling om potentiële topsporters de kansen te geven om die carrière mogelijk te maken. Topsportevenementen als katalysator om nieuwe doelgroepen in beweging te krijgen, als inspiratiebron voor onze jongste inwoners en om onze regio op de kaart te zetten. Dat doen we niet alleen: beide onderdelen pakken we regionaal op in onze samenwerking Achterhoek in Beweging.

Onze ambities:

- We organiseren topsportevenementen die inspireren en stimuleren.
- Achterhoekse topsport inspireert breedtesport.

Doetinchemse doelen:

10. Tussen 2025 en 2036 hebben er minstens twee topsportevenementen plaatsgevonden in de gemeente Doetinchem.
11. In 2036 is het aantal talentvolle topsporters in Team Achterhoek toegenomen ten opzichte van 2025.

Hoe gaan we dat doen:

- We werken op regionaal niveau samen om topsportevenementen naar Doetinchem en de Achterhoek te halen.
- We werken op regionaal niveau samen op gebied van talentontwikkeling via Team Achterhoek van Achterhoek in Beweging.
- We werken onze rol voor het faciliteren van topsport en talentontwikkeling uit in het beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte.

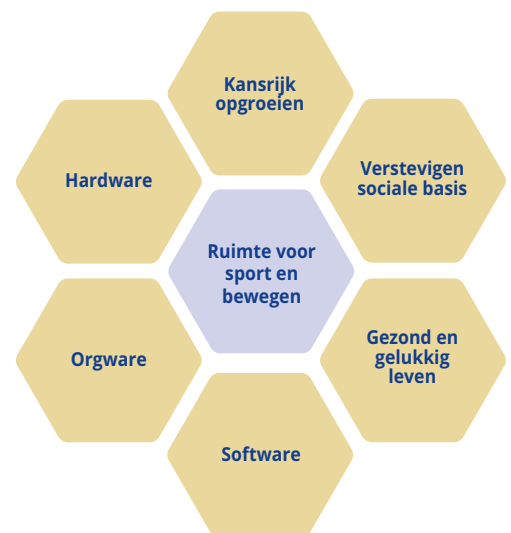
Doetinchemse praktijk

In 2024 is daarom 'Team Achterhoek' gelanceerd, bestaande uit elf Achterhoekse sporters die via een publiek-private samenwerking worden ondersteund. In ruil daarvoor zetten deze topsporters zich in voor maatschappelijke activiteiten, zoals scholenbezoeken, clinics en campagnes, waarmee zij de kracht van sport uitdragen. De Sportlaan op Koningsdag illustreerde hoe breedtesport topsport inspireert.

Het WK Volleybal voor vrouwen in Gelderland, het EK Vrouwenvoetbal in Nederland en Doetinchem en de Simac Ladies Tour in Doetinchem en de Achterhoek. Sporters op het allerhoogste niveau die meiden inspireren om ook met volleybal, voetbal of fietsen te beginnen.

6.5 Ruimte voor sport en bewegen

Een toekomstbestendige sportinfrastructuur gaat verder dan het hebben van voldoende sportaccommodaties. Sporten en bewegen doen we niet meer enkel op een sportaccommodaties. De openbare ruimte biedt ons de grootste sportaccommodatie die er is. Ruimte voor sport en bewegen is daarom mede gericht op een brede toekomstbestendige sportinfrastructuur. Met sport- en beweegfaciliteiten die aansluiten op behoeften van clubs, sporters en inwoners.

Er zijn diverse ontwikkelingen die vragen om een integrale blik op sportaccommodaties en verdere uitwerking van deze visie: de groeiambitie van gemeente Doetinchem qua aantal inwoners, demografische ontwikkelingen, Europese verduurzamingsopgave, de komst van de Omgevingsvisie en ons integraal beleidskader sociaal domein, de transitie naar open beweegparken en bestaande en nieuwe sport- en beweegvormen die vragen om ruimte. We streven naar sportvoorzieningen die breder toegankelijk en een sociale ontmoetingsplek zijn in onze kernen en wijken. Dit raakt buiten-, binnen- en zwemaccommodaties, maar ook de openbare ruimte.

Met een uitwerking van deze visie op het gebied van sportaccommodaties en de openbare ruimte wordt duidelijk op welke wijze een duurzaam en toekomstbestendig sportlandschap vorm moet krijgen en wat daarvoor nodig is. Groei in kwaliteit van accommodaties en samenwerking staat voorop. Dit wordt uiteindelijk opgenomen in de Omgevingsvisie van gemeente Doetinchem.

Onze ambities:

- De inrichting van de openbare ruimte stimuleert inwoners tot beweging en ontmoeting.
- Sportaccommodaties worden optimaal benut, zowel sportief als maatschappelijk.
- Investerings in sportaccommodaties zijn toekomstbestendig en dragen bij aan (brede) maatschappelijke doelen (denk toegankelijkheid, circulariteit en klimaatadaptatie).

Doetinchemse doelen:

12. In 2036 is de score op de beweegvriendelijke omgeving gestegen.
13. We streven er naar dat sportaccommodaties in balans zijn met de behoeften van gebruikers.
14. In 2050 voldoen we aan de afspraken uit de Routekaart Verduurzaming Sport.

Wat gaan we doen:

- We ontwikkelen een beleidsplan sportaccommodaties.
- We stimuleren initiatieven voor sport, bewegen en ontmoeting in de openbare ruimte. Er zijn voldoende passende beweeg- en speelvoorzieningen per wijk.
- Bij nieuwe wijken houden we rekening met beweeg- en speelvoorzieningen.
- We hanteren een brede blik bij renovatie- of vervangingsvraagstukken.

Doetinchemse praktijk:

In Gaanderen en Wehl bekleden de Pol en het KBC een brede maatschappelijke functie. De accommodaties zijn de centrale ontmoetingsplek in het dorp, waar meerdere inwoners, organisaties en functies samenkomen: sport, cultuur, onderwijs, zorg en welzijn onder één dak. Op Sportpark Zuid komen sport en bewegen samen. Sporters vinden hun weg binnen de sportaccommodaties en andere bezoekers benutten de groene openbare ruimte om te bewegen. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van één van de wandelroutes of om via het park de binnenstad te bezoeken.

6.6 Doetinchemse doelen

Doelen	Doetinchems Sportkapitaal			Sociale opgaven			
	Hardware	Orgware	Software	Bestaans- zekerheid	Kansrijk opgroeien	Sociale basis	Gezond leven
1. In 2036 is het activiteitenaanbod voor inwoners met een handicap toegenomen – elke sport heeft een aanbod voor deze doelgroep		●				●	●
2. In 2036 is de beweegdeelname onder kinderen, jongeren en volwassenen gestegen ten opzichte van 2025		●	●	●	●		●
3. Alle Doetinchemse maatschappelijke organisaties en verbonden partijen maken onderdeel uit van het platform sport en bewegen		●				●	
4. In 2036 is het aantal Doetinchemse sportverenigingen dat zoekt naar bestuurlijk en technisch kader afgenomen tot 50%		●				●	
5. In 2036 voldoen alle Doetinchemse sportverenigingen aan de basiseisen veilige sport		●	●			●	●
6. In 2036 zijn alle Doetinchemse sportverenigingen onderdeel van het platform Sport en Bewegen		●				●	
7. In 2036 is de beweegdeelname onder kinderen, jongeren en volwassenen gestegen ten opzichte van 2025		●	●	●	●		●
8. In 2036 is sport en bewegen op alle basisscholen onderdeel van de Rijke schooldag		●	●		●		●
9. In 2036 is het aantal ouderen met een valincident afgenomen		●	●				●
10. Tussen 2025 en 2036 hebben er minstens twee topsportevenementen plaatsgevonden in de gemeente Doetinchem		●	●			●	
11. In 2036 is het aantal talentvolle topsporters in Team Achterhoek toegenomen ten opzichte van 2025		●	●		●	●	
12. In 2036 is de score op de beweegvriendelijke omgeving gestegen	●				●	●	●
13. We streven er naar dat sportaccommodaties in balans zijn met de behoeften van gebruikers	●	●	●			●	
14. In 2050 voldoen we aan de afspraken uit de Routekaart Verduurzaming Sport	●					●	

Bovenstaande tabel maakt inzichtelijk aan welk onderdeel van het Doetinchems Sportkapitaal de verschillende doelen bijdragen en aan welke sociale opgave wordt gewerkt. Met deze veertien doelen stellen we onze inwoners in staat om Sportief Kapitaal op te bouwen.

7. Financiën en monitoring

7.1 Middelen voor sport en bewegen

In de gemeentelijke begroting zijn structurele middelen opgenomen voor sport en bewegen. Daarnaast worden geoormerkte rijksmiddelen ingezet om programma's en activiteiten uit te voeren in de praktijk. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de meerjaren uitgaven op gebied van sport en bewegen. Voor de uitvoering van sport en bewegen is structureel opgenomen in de gemeentelijke begroting:

Opdrachten verbonden partijen:	€ 3.320.000
Regionale samenwerking:	€ 47.000
Deelnamesubsidie:	€ 235.000
Sportakkoord middelen:	€ 35.000
Rijksbijdrage:	€ 378.000
Totaal	€ 4.015.000

Voor sportaccommodaties:	€ 1.380.000
---------------------------------	--------------------

Middelen voor renovatie en vervanging worden opgenomen in de meerjarige investeringsplanning van gemeente Doetinchem, dat is gekoppeld aan de reserve vastgoedfonds.

In de uitwerking van het aanvalsplan en het beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte wordt een financiële uitwerking gemaakt van de ambities.

7.2 Monitoren en evalueren

Binnen de sport wordt veel data verzameld, zowel lokaal, regionaal als landelijk. We benutten deze kennisbronnen om de effecten van onze inzet te monitoren en bij te sturen. Daar waar nodig stellen we doelen bij. Als bestaande monitoring onvoldoende is, investeren we in nieuwe of aanvullende monitoring.

Overzicht van monitoring per thema:

Inclusieve en veilige sport

- Sport- en beweegdeelname inwoners;
- KISS-rapportage NOC/NSF;
- Gezondheidsmonitoring GALA;
- Platform sport en bewegen en ondersteuningsaanvragen via uitvoering Sportakkoord.

Vitale sport- en beweegaanbieders

- De tweejaarlijkse regionale sportaanbiedersmonitor;
- Aanvragen deelnamesubsidie;
- KISS-rapportage NOC/NSF;
- Themabijeenkomsten Sport-ID;
- Platform sport en bewegen en ondersteuningsaanvragen via uitvoering Sportakkoord.

Vaardig in bewegen

- Sport- en beweegdeelname inwoners;
- Aanvragen deelnamesubsidie;
- Op te starten monitoring van de motorische ontwikkeling kinderen.

Maatschappelijke waarde topsport

- Nader in te vullen op regionaal niveau.

Ruimte voor sport en bewegen

- Verhuurcijfers binnen- en buitensport;
- Bezoekersaantallen zwembaden;
- Behoeftebepaling sportbonden;
- Monitoring beweegvriendelijke omgeving Kenniscentrum Sport en Bewegen.

8. Vervolg

8.1 Proces

Na vaststelling van de visie op sport en bewegen moeten de ambities omgezet worden naar acties in de praktijk. Dit doen we niet alleen, maar samen met onze maatschappelijke partners, sportverenigingen en -clubs en inwoners. Hiervoor benutten we ons lokaal Sport- en Beweegakkoord en het platform sport en bewegen. We werken deze visie concreet uit in een Aanvalsplan sport en bewegen en het beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte.

Vervolgstappen

In deze visie is op vijf thema's geschetst welke opgaven er liggen en welke ambities en doelen we hebben. Na vaststelling van deze visie sport en bewegen, worden in het Aanvalsplan de ambities en doelen praktisch uitgewerkt. Deze uitwerking moet uiteindelijk landen in de opdrachten met onze verbonden partijen, zoals Sport-ID, de stichtingen in Gaanderen en Wehl en stichting Achterhoek in Beweging, het onderwijs en andere maatschappelijke organisaties. De snelheid waarmee we invulling kunnen geven aan het Aanvalsplan en onze ambities is afhankelijk van de (financiële) mogelijkheden en ontwikkelingen in het veld. Daar waar nodig wordt het Aanvalsplan bijgesteld of zullen we moeten prioriteren, bijvoorbeeld in de bestaande opdrachten.

In de beleidsontwikkeling sportaccommodaties en sportieve buitenruimte wordt dit verder uitgewerkt tot voorstellen voor het toekomstbestendig maken van de binnen- en buitensportaccommodaties, zwembaden en de sportieve buitenruimte, rekening houdend met ambities en ontwikkelingen. Ook beheer, onderhoud, taken en verantwoordelijkheden komen aan de orde. Zodat deze in de toekomst beter en duidelijker belegd worden.

Het Aanvalsplan en het beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte worden medio 2025 afgerond.

8.2 Rol gemeente

Met deze visie stellen we de kaders vast hoe we het lokale Sportkapitaal verder willen versterken. Uiteindelijk moet dit in de praktijk vorm krijgen via al die vrijwilligers, verenigingen, stichtingen en maatschappelijke organisaties en professionals die actief zijn met sport en bewegen in Doetinchem, Gaanderen en Wehl. Hierin pakt de gemeente verschillende rollen, afhankelijk van de taken en verantwoordelijkheden, ambities en mogelijkheden. Deze visie geeft daarbij richting.

De gemeente is voornamelijk aanjager. Dat kan in de rol van opdrachtgever aan ons Sportbedrijf Sport-ID of de stichtingen in Gaanderen en Wehl, maar ook als stimulator of facilitator van verenigingen of stichtingen via het lokaal Sport- en Beweegakkoord of subsidies.

Bijlage 1

Bijlage 1 herijking lokaal sport- en Beweegakkoord

Om het lokaal Sport- en Beweegakkoord te herijken zijn er vanaf de zomer van 2024 bijeenkomsten georganiseerd voor inwoners, sportverenigingen en stichtingen, ondernemende sportaanbieders en maatschappelijke partners. Samen met deze partijen is beoordeeld op welke wijze het nieuwe lokaal Sport- en Beweegakkoord vorm moest krijgen en welke actuele ambities binnen de drie thema's passen. Aan deze oproep werd goed gehoor gegeven. In totaal hebben circa 30 partijen meegewerkt aan de herijking.

Binnen het lokaal Sport- en Beweegakkoord is enorm veel kennis, expertise en netwerk gebundeld. Dit willen we als gemeente Doetinchem benutten en ondersteunen door het lokaal Sport- en Beweegakkoord als rode draad te gebruiken in deze visie. De thema's passen binnen de drie bouwstenen van het gemeentelijke Sportkapitaal. Daarom willen we als gemeente Doetinchem aansluiten op deze energie. In deze visie beschrijven we in het hoofdstuk ambities onze rol binnen de thema's.

Het lokaal Sport- en Beweegakkoord bestaat uit drie thema's met onderliggende ambities:

1. Inclusief Sporten en Bewegen

- a. Het inclusief sport- en beweegaanbod van Doetinchem is zichtbaar en toegankelijk/ bereikbaar;
- b. Sportverenigingen en sportclubs en maatschappelijke organisaties activeren samen (kwetsbare) doelgroepen;
- c. Doetinchem heeft een inclusieve sportcultuur.

2. Toekomstbestendige Sport- en Beweegaanbieders (De basis op orde)

- a. De pedagogische en didactische vaardigheden van sport- en beweegaanbieders zijn versterkt;
- b. Het bestuurlijk kader van sport- en beweegaanbieders is zelfredzaam en toekomstbestendig;
- c. Het Doetinchems Sport- en beweegveld investeert in een sociaal veilige sportomgeving.

3. Duurzame Sport- en Beweeginfrastructuur

- a. Sportaccommodaties worden optimaal benut, zowel sportief als maatschappelijk;
- b. Investerings in sportaccommodaties zijn toekomstbestendig en dragen bij aan (brede) maatschappelijke doelen (denk toegankelijkheid, circulariteit en klimaatadaptatie);
- c. De inrichting van de openbare ruimte stimuleert inwoners tot beweging en ontmoeting.

Werkgroepen geven uitvoering aan bovenstaande ambities en doelen. Hierbij worden zij ondersteund door Sport-ID en de kerngroep. Die laatste bestaat uit een afvaardiging vanuit verenigingen, het onderwijs, Achterhoek in Beweging, Buurtplein, Sport-ID en gemeente Doetinchem. De werkgroepen bestaan uit de partners die geholpen hebben aan de herijking van het nieuwe Sport- en beweegakkoord. Deze werkgroepen kunnen ten alle tijden worden aangevuld met nieuwe partijen uit het veld.

Bijlage 2 achtergrondinformatie en context ambities

1 Inclusieve en veilige sport – sport voor iedereen

Drempels wegnemen

Er zijn inwoners die financiële, fysieke en/ of sociale drempels ervaren. Voor sommige inwoners sluit het lokale aanbod aan sportaanbieders en activiteiten minder goed aan. En financieel gezien is sport voor de ene inwoner heel vanzelfsprekend en voor een andere inwoner onbereikbaar. Hierdoor wordt het opbouwen van Sportief Kapitaal moeilijk. Een inclusieve sportinfrastructuur neemt dit soort drempels weg. Daarom blijven we inzetten en het onder de aandacht brengen van het Meedoenarrangement voor minima, de beweegmakelaar om de juiste vorm of plek voor sport te vinden en het loket Uniek Sporten voor inwoners met een handicap.

Zichtbaarheid en bereik van sport en bewegen vergroten

Er is in de gemeente Doetinchem veel aanbod op het gebied van sport en bewegen, maar met dat aanbod bereiken we lang niet al onze inwoners: 25% van onze inwoners is lid van een sportvereniging, 53% van onze inwoners sport wekelijks en 45% voldoet aan de beweegrichtlijn. Dat gaat vaker om 65-plussers, mensen met een lichamelijke beperking of een langdurige ziekte of aandoening. Het bestaande aanbod willen we beter zichtbaar maken voor inwoners die moeite hebben om het aanbod te vinden. Bijvoorbeeld via de beweegmakelaar van Sport-ID of door sport te koppelen aan de activiteiten van maatschappelijke organisaties zoals Buurtplein, Laborijn en de Stadskamer. Tegelijkertijd moet het aanbod beter aansluiten op de mogelijkheden, motivatie en behoeften van inwoners. Vooral voor inwoners voor wie sport en bewegen minder vanzelfsprekend is. Samen met onze clubs maken we het bestaande aanbod voor een grotere groep toegankelijk.

Een lokaal platform sport en bewegen helpt hierbij. Dit is een netwerk waarin sportaanbieders, vrijwilligers, professionals en maatschappelijke organisaties met elkaar in contact komen. Gericht op samenwerking en kennisdeling. Dit lokale netwerk heeft gezamenlijk de ambitie uitgesproken om de zichtbaarheid en het bereik te vergroten en de onderlinge samenwerking te verbeteren. Het uitbreiden van het aanbod is geen doel op zich, maar het bestaande aanbod moet wel beter gaan aansluiten op dat waar inwoners behoefte aan hebben. We onderschrijven deze ambitie en ondersteunen en stimuleren het platform hierin. en blijft sporten.

Gemeente Doetinchem staat voor sociaal veilige sport

In de afgelopen jaren is er meer aandacht gekomen voor de veiligheid in de sport. Er zijn helaas te veel voorbeelden waarbij ongewenste situaties zorgden voor sociaal onveilige sport en negatieve ervaringen. Dit kan gaan over discriminatie, intimidatie en misbruik, pesten of matchfixing. Negatieve ervaringen breken opgebouwd Sportief Kapitaal af. Sport in de gemeente Doetinchem moet in de basis in een veilige omgeving plaatsvinden. We streven naar een veilige sportomgeving waar voor iedereen plek is en waar iedereen kan en blijft sporten.

We sluiten aan bij het landelijk Sportakkoord. We werken aan een plan van aanpak om sociale veiligheid en integriteit te stimuleren en te ondersteunen. We koppelen de basiseisen voor veilige sport aan de deelnamesubsidie om kwetsbare doelgroepen te beschermen. Samen met sportaanbieders, partners en sleutelfiguren onderzoeken we wat nog meer nodig is. Dit is een gezamenlijke opgave waarin we regionaal optrekken via de netwerkorganisatie Achterhoek in Beweging en lokaal sportaanbieders ondersteunen en stimuleren via Sport-ID.

Sport als middel voor een gezonder leven

Hoe beter we met elkaar uitvoering geven aan de eerdergenoemde punten, des te meer we met elkaar profiteren van de positieve aspecten en effecten van sport en bewegen. Met de inzet van sportaanbieders, de begeleiding, ondersteuning en inzet van Sport-ID en de samenwerking binnen het platform sport en bewegen werken we hier de komende jaren aan.

Vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid en Health in all policies blijven we vanuit sport en bewegen betrokken bij meer specifieke vragen en uitdagingen binnen andere beleidsvelden. Sport is dan niet het doel op zichzelf, maar vooral een middel. Door via sport en bewegen een bijdrage te leveren aan de dimensies van positieve gezondheid helpen we onze inwoners met meedoen, integreren en participeren in de maatschappij. En draagt het bij aan de sociale cohesie in wijken en buurten.

2 Vitale sport- en beweegaanbieders

De basis op orde – sterk bestuur maakt sterke clubs

Het veranderende sport- en beweeglandschap heeft impact op verenigingen en clubs. We verwachten sterke, veilige en toegankelijke sportaanbieders, waar sport, ontmoeting en verbinding centraal staan. Er wordt door de overheid en sportbonden steeds wat meer verwacht: niet alleen het organiseren van sport- en beweegactiviteiten maar het liefst ook inspelen op aanpalende maatschappelijke uitdagingen. Leden verwachten tegelijkertijd een stevige en stabiele organisatie, met een toekomstbestendig aanbod dat aansluit op de behoeften van inwoners, een inclusieve en veilige plek om te sporten en een sterke organisatie.

Veel van dit soort vragen komen terecht bij het bestuur. Hiervoor is het belangrijk dat de basis op orde is, wat begint bij een sterk bestuur. Sport-ID ondersteunt en stimuleert verenigingen en specifiek bestuurders bij deze vraagstukken. Dat doen ze o.a. door iedere maand een themabijeenkomst te organiseren. Kennisdeling en ontmoeting staan voorop. Soms met hulp van externe kennis vanuit sportbonden of – koepels en soms een lokaal voorbeeld als inspiratie. Ook worden er cursussen aangeboden voor bestuurders, trainers en vertrouwenscontactpersonen.

Inclusieve en sociaal veilige sport- en beweegaanbieders

Een sportvereniging of sportclub moet een plek voor iedereen zijn. Iedere sporter moet met plezier kunnen sporten en zich onderdeel voelen van een club. Voor veel sporters is de eigen cultuur en identiteit van een vereniging of club als een tweede thuis. Maar voor een deel van onze inwoners voelen deze clubs als minder open en toegankelijk.

Samen spreken we de ambitie uit voor meer open, diverse en veilige sport- en beweegaanbieders in Doetinchem, Gaanderen en Wehl. Dat betekent niet dat verenigingen en clubs hun cultuur en identiteit overboord gooien, maar dat we samen (ook met de buurt / de wijk) zoeken hoe we een grotere groep inwoners zich welkom laten voelen. Zodat ook zij in deze sociale omgeving hun eigen Sportief Kapitaal kunnen opbouwen. Sportverenigingen en sportclubs spelen daarmee ook een cruciale rol om de ambitie Inclusieve en Veilige Sport te realiseren. Niet alleen door de basiseisen voor veilige sport te implementeren in hun vereniging, maar door open te staan voor de buurt, nieuwe initiatieven en kansen te zien.

Voldoende en gekwalificeerd kader – didactisch en pedagogisch opleiden

Eén van de grootste uitdagingen voor sportverenigingen is voldoende gekwalificeerd kader (trainers, begeleiders) hebben; 75% van de verenigingen in onze gemeente zoekt naar gekwalificeerd kader. Het (technisch) kader is essentieel voor de uitvoering van de activiteiten die plaatsvinden binnen de club. Binnen veel traditionele sportverenigingen is het vinden van vrijwilligers steeds moeilijker. Het kader vergrijsst en opvolgers staan niet klaar of zijn niet te vinden. Tegelijkertijd vragen leden, klanten, bonden en overheden steeds meer van het kader. Trainers moeten een goede training kunnen geven en tegelijkertijd met diverse doelgroepen kunnen werken. Clubs en vrijwilligers worstelen hiermee. Via het platform sport en bewegen creëren we deze ontmoeting en samenwerking.

In samenwerking met Sport-ID, Achterhoek in Beweging sportbonden en sport- en beweegopleidingen ondersteunen we clubs en vooral de begeleiders, leiders en trainers in deze uitdagingen. We bieden ondersteuning via begeleiding, opleidingen en trainingen voor technisch kader om hen te helpen bij didactische, pedagogische en technische vaardigheden. Zodat clubs beschikken over voldoende gekwalificeerd kader en zij het kader langer weten te binden aan de club.

Gezonde en veilige sportomgeving

Naast een inclusieve en sociaal veilige sportvereniging of sportclub, vinden we het ook belangrijk dat clubs actief zijn in een gezonde en veilige fysieke omgeving. Dit is een taak voor verenigingen en gemeente. Sporters moeten veilig bij een accommodatie kunnen komen en weer veilig naar huis gaan. Dat betekent dat de infrastructuur bij sportaccommodaties in orde moet zijn en veilig moet voelen.

We streven ook naar gezonde clubs. Zodat onze jongeren actief zijn in een gezonde omgeving. We bieden verenigingen kennis, materialen en voorbeelden voor de rookvrije sportaccommodatie, een gezonde kantine en het alcoholbeleid. We doen dit samen met Sport-ID en partners als Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), de werkgroep Achterhoek Rookvrij en TeamFit.

Samenwerking tussen sport- en beweegaanbieders

Veel sport- en beweegaanbieders worstelen met bovenstaande thema's en de bijbehorende vragen en uitdagingen. In de praktijk zien we dat het helpt als aanbieders hierin samen optrekken, zodat we ook via meer samenwerking aan bovengenoemde uitdagingen invulling kunnen geven. In de afgelopen jaren hebben we samen met Sport-ID ingezet op de onderlinge samenwerking tussen clubs. Deze samenwerkingen blijven we ondersteunen en stimuleren. Dit doen we met de verenigingsondersteuning binnen Sport-ID, het sportparkmanagement en het regionaal coördinatiepunt clubondersteuning en samenwerking met sportbonden.

Door deze samenwerkingen te stimuleren willen we de kracht van de sportieve sociale basis vergroten. Niet enkel voor sport en bewegen zelf, maar ook voor ontmoeting en verbinding. Sportaccommodaties zijn van nature ontmoetingsplekken in wijken of dorpen. Die functie willen we verder versterken voor bijvoorbeeld de Pol in Gaanderen, het KBC in Wehl en de sportparken in Doetinchem. Hierin is een grote rol weggelegd voor de stichtingen in beide dorpen en de samenwerkingsverbanden op de buitensportaccommodaties in Doetinchem.

Daarnaast zien we kansen in samenwerkingen tussen traditionele sportverenigingen en ondernemende sportaanbieders en tussen sportverenigingen en maatschappelijke partners. Deze samenwerkingen leiden tot nieuwe creatieve en innovatieve vormen van aanbod en het organiseren van sport en bewegen. Met het lokaal Sport- en Beweegakkoord bieden we een platform voor deze samenwerkingen.

3 Vaardig in bewegen – een leven lang sporten

Bewegen op school

In het basisonderwijs wordt de basis gelegd voor het ontwikkelen van sportieve vaardigheden en het ontdekken van talenten. Sport-ID is hierin onze belangrijkste partner en uitvoerder. In de gymlessen geven zij aandacht aan alle vormen van beweging, waarmee kinderen opgroeien tot veelzijdige bewegers en een stevige basis ontwikkelen als het gaat om bewegen. Ook stimuleren en ondersteunen zij scholen ook naast de gymlessen aandacht te hebben voor het belang van bewegen; tijdens pauzes, andere vakken en na schooltijd.

Door kinderen verschillende sport- en beweegvormen aan te bieden krijgen zij de kans om hun talenten en vaardigheden te ontwikkelen. Waardoor de stap naar sport en bewegen in de vrije tijd makkelijker en vanzelfsprekender wordt. Dit sluit aan bij de ambities uit de lokale educatieve agenda, die samen met het onderwijs en maatschappelijke partners is opgesteld. De inzet en samenwerking op en met scholen blijft cruciaal, om de cijfers voor sport- en beweegdeelname niet verder te laten zakken.

Bewegen in de buurt

Naast bewegingsonderwijs en de sportvereniging is de nabije omgeving een belangrijke plek voor avontuur, sport, spel en beweging voor kinderen. Onze gemeente is rijk aan groene openbare ruimte. Deze omgeving moet aantrekkelijk en uitdagend zijn om kinderen van de bank af te krijgen. Niet alleen de inrichting van de openbare ruimte is belangrijk. Er moet daarbij een passende programmering zijn, die aansluit op de activiteiten en beweegvormen op school. Om kinderen uit te dagen en om kinderen met minder Sportief Kapitaal op weg te helpen.

Sport-ID organiseert hiervoor in verschillende wijken de Sportmix. Een wekelijkse activiteit voor basisschoolleerlingen, waarbij ze kennis maken met verschillende vormen van bewegen en verschillende sporten. Als verlenging van de gymlessen op school of als voorbereiding op een sportvereniging. Zodat de stap naar een specifieke sportvereniging of sportclub eenvoudiger wordt.

Sporten bij de sportvereniging of sportclub

Bij een sport- en beweegaanbieder kunnen kinderen zich verder ontwikkelen tot sporters. We geven kinderen de kans om in de basisschoolleeftijd kennis te maken met diverse sporten en sportverenigingen. We ondersteunen en stimuleren verenigingen om structureel aanbod vorm te geven via de deelnamesubsidie. Naast de ontwikkeling als sporter leren kinderen bij een sportvereniging ook om samen te werken, zelfvertrouwen op te bouwen en weerbaar te worden.

De sportvereniging blijft daarmee een van de belangrijkste plekken om te beginnen met sport. Om dit te stimuleren en laagdrempelig mogelijk te maken kunnen clubs gebruik maken van de Deelnamesubsidie en meedoen aan Kies je Sport. Dit helpt sport- en beweegaanbieders bij het organiseren van aanbod en onze jeugd bij het kiezen van een sport of club die het best bij hen past.

Een leven lang sporten

Als we kijken naar de cijfers voor sport- en beweegdeelname dan zien we dat deze teruglopen vanaf het moment dat mensen de basisschool verlaten. Mensen komen in nieuwe levensfasen terecht, waarin ze te maken krijgen met andere (sociale) omgevingen, verantwoordelijkheden, van school naar studie of werk en mogelijk de opvoeding van onze eigen kinderen. Sport of bewegen wordt minder vanzelfsprekend of toegankelijk.

Dit wordt goed geïllustreerd in de grafiek die de sportdeelname per leeftijd toont; die verandert in een skihelling. 24% van de volwassenen binnen de gemeente Doetinchem is lid van een sportvereniging en 47% van de volwassene inwoners voldoet aan de dagelijkse beweegnorm.

Opgebouwd Sportkapitaal neemt daardoor af en dat is zorgelijk omdat sporten en bewegen voor veel voordelen zorgen, zoals is betoogd in hoofdstuk 5. We willen de beweegdeelname van onze inwoners daarom dus vergroten. Dat hoeft niet altijd via traditionele sporten, maar kan bijvoorbeeld ook door het opzetten van nieuwe beweeggroepen. Hier hebben we onze sport- en beweegaanbieders hard bij nodig. We willen aanbieders stimuleren en ondersteunen bij deze opgave, onder andere via het platform Sport en Bewegen en de uitvoering van het lokaal Sport- en Beweegakkoord. Of zoals we dat doen bij de deelnamesubsidie voor leden tot 18 jaar en programma's als Kies je Sport op de basisschool.

Gezond ouder worden

We worden steeds ouder en blijven langer thuis wonen dan vroeger. Dat vraagt om meer zelfstandigheid en vitaliteit van onze oudere inwoners. Ook is inmiddels duidelijk dat mensen met een lagere sociaaleconomische positie minder gezondheid ervaren en ook minder lang leven. Sport en bewegen is dus van belang. Het begrip positieve gezondheid komt hierin terug: het gaat niet alleen om je fysieke en mentale gezondheid, maar ook om eigen regie en meedoen in de maatschappij. Multifunctionele accommodaties zoals de Pol in Gaanderen of het KBC in Wehl spelen hier een belangrijke rol in. Ze faciliteren, bewegen, sport en ontmoeting.

We helpen bij het zoeken naar vormen van beweging die passen binnen de mogelijkheden en de nabije omgeving. Bijvoorbeeld via de ketenaanpak Valpreventie en het programma Meer Bewegen voor Ouderen en programmering bij sport- en beweegaanbieders. Dit is niet alleen goed voor de fysieke gezondheid, maar zorgt ook voor nieuwe contacten en sociaal netwerk.

4 Maatschappelijke waarde van topsport

Talentontwikkeling

Onze jongste inwoners stimuleren we tot het ontdekken van hun talenten. Daar zitten kinderen en jongeren tussen met uitzonderlijke (fysieke) talenten. Zij hebben het potentieel om deze talenten te ontwikkelen tot een topsportcarrière. Als regio hebben we de ambitie uitgesproken om deze talenten de kansen te geven om die carrière mogelijk te maken. Dat doen we niet alleen. Dat doen we samen met sportbonden, het onderwijs en het regionale bedrijfsleven. Dit doen we onder de noemer Achterhoekse Topsport inspireert breedtesport. We sluiten lokaal aan op deze ambitie via het netwerk Achterhoek in Beweging.

Topsportevenementen

Met topsportevenementen zetten we in op de inspiratiebron die topsport kan zijn. Het topsportevenement dient als katalysator om nieuwe doelgroepen in beweging te krijgen, de jeugd te inspireren en Doetinchem en de Achterhoek op de kaart te zetten.

In het regionaal sport- en beweegakkoord is de ambitie uitgesproken om het (sport)landschap van de Achterhoek te benutten voor topsportevenementen. Dat kan door gebruik te maken van onze groene omgeving, maar ook lokale topsportaccommodaties zoals de SaZa Topsportthal en stadion De Vijverberg.

Huisvesting van topsport

In Doetinchem zijn we trots op onze topsportclubs: Orion en De Graafschap. Als gemeente hebben we geen directe rol of verantwoordelijkheid voor de huisvesting van deze clubs. In het beleidsplan sportaccommodaties en sportieve buitenruimte werken we dit thema en onze rol daarin verder uit.

5 Ruimte voor sport en bewegen

Openbare ruimte

De openbare ruimte geeft ons extra mogelijkheden om te sporten, bewegen en ontmoeten. Hiermee vergroten we de harde kant van het gemeentelijk Sportkapitaal. Voor veel mensen is het de manier om hun sport- of beweegactiviteit uit te voeren. Denk aan wandelen, hardlopen, fietsen of bootcampen. Hiervoor is geen specifieke accommodatie of club nodig, maar enkel een toegankelijke en veilige openbare ruimte.

In de openbare ruimte is er meer vrijheid en ruimte voor nieuwe en eigen vormen van beweging. Denk bijvoorbeeld aan spelen, waar kinderen zelf het spel en de spelregels bedenken of wandel- of hardlooprondjes die iedere keer aangepast kunnen worden. De openbare ruimte moet letterlijk deze ruimte bieden en de creativiteit ontwikkelen en stimuleren. Speciaal ingerichte plekken kunnen hieraan bijdragen. Inclusief, samen spelen!

Zoals ook in de Omgevingsvisie is beschreven stimuleren we het gebruik van de openbare ruimte voor sport, bewegen en ontmoeting. En niet alleen voor onze jongste inwoners, maar ook voor volwassenen en senioren. Met aandacht voor inclusie. Hier willen we de komende jaren verder op in zetten, zodat we onze rijke groene openbare ruimte nog beter benutten.

Veiligheid en toegankelijkheid zijn hierin belangrijke voorwaarden, maar ook de inrichting van speeltuinen en speelplekken moet aansluiten bij behoeften en wensen van onze (jongste) inwoners. Hierin trekken we samen op met inwoners, buurt- en wijkverenigingen en maatschappelijke partners. De volgende stap die we willen maken is dat we de sportieve openbare ruimte verbinden aan de sportaccommodaties: de openbare ruimte wordt een plek om te kunnen sporten en bewegen. Terwijl sportaccommodaties 'open' zijn en ook benut kunnen worden door niet-leden en maatschappelijke organisaties. Op een sportpark als Sportpark Zuid wordt hier al mee geëxperimenteerd.

Sportaccommodaties

Voor organisaties en activiteiten zijn accommodaties en voorzieningen essentieel. We beschikken in Doetinchem, Gaanderen en Wehl over een veelzijdig aanbod aan sportaccommodaties. De sportparken zijn multifunctioneel, waar verschillende sporten worden beoefend. Onze binnensportaccommodaties zijn het thuis voor het onderwijs en veel sportverenigingen. In Gaanderen en Wehl hebben deze accommodaties een nog bredere maatschappelijke functie: ze zijn het hart van de samenleving. We willen de mogelijkheden van deze sportaccommodaties zo optimaal mogelijk benutten voor sport en andere maatschappelijke doeleinden. Waardoor clubhuizen of kantines van sportaccommodaties de centrale ontmoetingsplek in de wijk worden, waar meerdere inwoners, organisaties en functies samenkomen. Of waar de sportvelden ook overdag gebruikt kunnen worden door inwoners en maatschappelijke organisaties. Dit hangt nauw samen met onze ambities op het thema vitale sport- en beweegaanbieders.

Op de buitensportaccommodaties investeren in kwaliteit. We zetten de ontwikkeling naar open sportparken door, zoals dat in de afgelopen jaren op Sportpark Zuid en Sportpark Bezelhorst is opgezet. Dat betekent dat we beschikbare accommodaties en faciliteiten breder inzetbaar maken, waarbij sportparken uitnodigen tot beweging en ontmoeting. Waardoor meer inwoners zich welkom voelen op een sportpark. We stimuleren samenwerking op sportparken tussen sportaanbieders, maatschappelijke organiseren en nieuwe gebruikers of organisaties. Zoals ondernemende sportclubs.

Voor de binnensportaccommodaties staat het huisvesten van verenigingen en het onderwijs voorop. Dat betekent dat accommodaties modern zijn ingericht en voor verschillende takken van sport en beweging zijn in te zetten. De grote sporthallen moeten voor verenigingen als een thuisbasis voelen. Waar mogelijk en nodig geven we de gebruikers een grotere rol dan enkel huurder van de accommodatie.

Duurzaamheid

In 2020 is de Routekaart Verduurzaming Sport getekend door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, NOC*NSF, Vereniging Sport en Gemeenten, de provincies en het platform ondernemende sportaanbieders. Het doel van de routekaart is dat in 2050 alle sportaccommodaties CO₂-arm zijn. Naast deze concrete doelstelling zien we in Doetinchem ook kansen om met onze sportaccommodaties bij te dragen aan andere maatschappelijke doelen op gebied van klimaat en verduurzaming, bijvoorbeeld als het gaat om hittestress of het afvoeren en opslaan van hemelwater.

Colofon

Visie sport en bewegen 'Samen sportief vooruit'
Gemeente Doetinchem juni 2025

Fotografie:

Sport-ID en Stan Bouman

Vormgeving en opmaak:

Frappant